

Ф.Х.БӨРНЭТИЙН “НУУЦ ЦЭЦЭРЛЭГ” ЗОХИОЛЫН МОНГОЛ ОРЧУУЛГАД ХИЙСЭН АЖИГЛАЛТ

М.Нарангэрэл¹

Товч утга: Орчуулгын уран зохиолын ном олноор хэвлэгдэн гарч, дэлхийн алдартай шилдэг бүтээлүүдийг эх хэлээрээ унших таатай нөхцөл бүрдэж байна. Харь хэлнээс орчуулсан ном зохиолууд нь зарим талаараа орчуулгын алдаа мадагтай, уран дүрслэл багатай, эх зохиолынхоо санааг дутуу дулимаг, эндүү ташаа буулгасан нь энэ асуудалд анхаарал хандуулах цаг болсныг харуулж байна.

Түлхүүр үгс: Орчуулгын алдаа, харьцуулсан судалгаа, уран зохиолын орчуулга, чөлөөт орчуулга, найруулгын алдаа, утгын алдаа,

Уран зохиолын орчуулга бол тухайн улс үндэстний хэл, түүх соёл, зан заншил, уламжлал, амьдралын хэв маяг, сэтгэлгээний онцлог зэргийг танин мэдэх гүүр болдог. Монголын уран зохиолд гадаадын уран зохиолын орчуулгын бүтээл нэлээд байр суурийг эзэлдэг бөгөөд монголын үе үеийн орчуулагчид дэлхийн сор болсон зохиол бүтээлийг орчуулан монголын уншигч олонд хүргэсээр ирсэн. Сүүлийн жилүүдэд гадаад хэл суралцагчдын тоо нэмэгдэхийн хэрээр дэлхийн бусад үндэстний зохиол бүтээлийг эх хэлнээс нь орчуулах явдал эрчимтэй өрнөж байна. Үүний дотор англи хэлнээс орчуулсан хүүхдийн уран зохиолын тоо багагүй хувийг эзэлдэг.

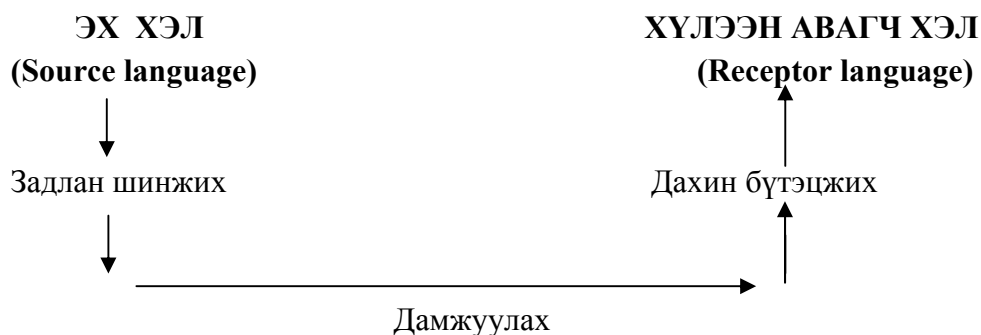
Хүүхдийн уран зохиолын талаар судалгаа, эрдэм шинжилгээний бүтээл, танин мэдэхүйн гарын авлага, толь нэлээд байгаа боловч орчуулгын бүтээлийг хянан хэвлэх, хэрхэн орчуулсныг харьцуулан судлах, дүн шинжилгээ хийх ажил тун хомс байгаа нь хэл шинжлэлийн хийгээд уран зохиолын орчуулгын онол, практикийн нэг чухал асуудал болж байгаа юм.

Орчуулгын нэрт онолч, Америкийн нэрт эрдэмтэн Южин Найдагийн тодорхойлсноор “Орчуулга гэдэг нь эх хэлээр /source-language/ буй утга агуулгыг /message/ хүлээн авагч хэлээр /receptor language/ буюу зорилтот хэлээр /target language/ илэрхийлж, эн тэргүүнд утгын /meaning/, удаад нь хэв маягийн /style/ хувьд адил тэнцүү байхыг хэлнэ.” гэжээ. (Nida, E., and Taber, C., 1969:16) Түүнийхээр эх хэлээр буй утга агуулга нь 1) задлан шинжлэх, 2) дамжуулах, 3) дахин бүтэцжих гэсэн гурван үе шатыг дамжиж байж зорилтот хэлээр /target language or receptor language/ илэрхийлэгддэг. Өөрөөр хэлбэл, эх хэлээрх утга агуулга нь орчуулагч хэмээх гуравдагч биеэр дамжин дээрх гурван үе шатыг

---

¹ МУИС, ШУС, ХУС-ын магистрант

дамжсаны үр дүнд зорилтот хэл рүү орчуулагдаж буй хэрэг юм. Иймд эцсийн бүтээгдэхүүн орчуулагчаас буюу түүний мэргэжлийн ур чадвар, арга барил, эх болон зорилтод хэлний мэдлэгийн түвшин, оюуны цар хүрээ гэх зэргээс шууд хамааралтай болж байна. Нөгөө талаар орчуулгын чанарын асуудал мөн эндээс л үүдэн гарна.

Эртнээс нааш 1) чөлөөт орчуулгын, 2) үгчлэх, 3) төгс орчуулах гэсэн гурван арга голчлон ноёрхож ирсэн байдаг талаар эрдэмтэн Д.Дашдаваа агсан бүтээлдээ дурдсан байдаг. Тэрбээр чөлөөт орчуулгын аргыг хэрэглэдэг орчуулагчдыг өөрийн дураар зохиолчийн санааг засах, шаардлагагүй газар үг өгүүлбэр нэмэх, чухал боловч орчуулахад бэрхшээлтэй хэсгийг хасах зэргээр дур зоргоор орчуулж буй талаар тэмдэглэжээ. Мөн зарим орчуулагч чөлөөт орчуулгын аргаас зайлсхийхдээ үгчилсэн орчуулга руу хальтран орж буй талаар ч хөндсөн байна. Бүтээлч сэтгэхүй үгүй орчуулагч харь хэлний үг хэллэгийг үг үсэгчлэн буулгаж, хар муйхраар эх сэдвийг эх хэлнээ дамжуулах буюу нэг хэлний хэлзүй, үгсийн сан, найруулга зүйн онцлогийг эс анхаарч нөгөө хэлний зүй тогтол, бүтэц өгүүлбэрийг сохроор дагаж мөрдсөний уршгаар гарсан орчуулгыг үгчилсэн буюу махчилсан орчуулга гэдэг. Харин төгс үнэн зөв орчуулга нь зохиогчийн бодол санааг аль болохуйцаар уншигчдад ойлгомжтой хэлбэрээр бүрэн гүйцэд гаргаж, уг зохиолын найруулгын өнгө аясыг зөв буулгахад оршдог. Уран зохиолын орчуулгын тухайд өөр хоорондоо нягт уялдаа холбоо бүхий хоёр ухагдахууныг тэмдэглэдэг. Үүнд:

1. Нэг хэлнээ байгаа зохиол бүтээлийг өөр хэлнээ хөрвүүлж гаргаж буй бүтээлч үйл явц
2. Энэхүү үйл явцын үр дүн болох орчуулга хэмээсэн байдаг. (Д.Дашдаваа 2010:86)

Түүний хэлснээс харахад бүтээлч гэдэг үг маш чухал санааг гаргаж байгаа санагдана. Чөлөөт орчуулга, үгчилсэн орчуулгыг бүтээлч сэтгэхүй төгс орчуулгад хөтлөх санаа буй.

19-р зууны Америкийн хүүхдийн сонгодог уран зохиолын нэрт төлөөлөгч Франсис Ходсон Бөрнэтийн “Нууц цэцэрлэг” хэмээх бүтээл нь хүүхэд багачууд төдийгүй насанд хүрэгсэд ч шимтэн уншдаг номын нэг юм. Франсис Бөрнэт нь 1849 онд Английн Манчестерт төрсөн бөгөөд 16 настай байхад эцэг нь нас барснаар гэр бүлээрээ Америк руу нүүсэн байна. Тун удалгүй эх нь нас барж, дөрвөн дүүтэйгээ хоцорсон байна. Тэрбээр бага наснаасаа урлаг, утга зохиолд дуртай нэгэн байсан тул

зохиол бичиж ахуй амьдралаа залгуулах болсон байна. "Фаунтлерийн бяцхан эзэнтэн" /1886/, "Бяцхан гүнж" /1905/, "Нууц цэцэрлэг" /1911/ зохиол бүтээлүүд нь Франсис Бөрнэтэд алдар нэрийг авчирчээ.

1911 онд бүрэн эхээрээ хэвлэгдсэн "Нууц цэцэрлэг" зохиол нь эцэг эхийн анхаарал халамж дутсан, бие бялдрын хөгжил дорой, хүмүүжлийн доголдолтой чинээлэг айлын хүүхдүүд жирийн айлын үе тэнгийн хүүхэдтэй нөхөрлөж, байгаль дэлхийдээ ойртон, бусдын халамж анхаарлыг хүртэж, зөв хүмүүжин төлөвшиж буйг өгүүлдэг сургамжит бүтээл юм.

Эцэг эхээ өвчнөөр алдсан Мэри Леннокс Йоркширт авга ахындаа амьдрахаар ирээд тэр газар нь ид шидээр дүүрэн болохыг мэдсэнээр зохиол эхэлнэ. Түүний авга ах нь зуу гаруй өрөөтэй том байшингаасаа гардаггүй нэгэн. Шөнийн цагаар урт хонгилуудын нэгээс гарах уйлах чимээг охин сонсдог байлаа. Мэригийн эдлэнгийн том цэцэрлэгт тоглож яваад өндөр хашлага бүхий цоожтой нууц цэцэрлэгийг олно. Нэгэн өдөр санамсаргүй таарсан хоёр найзынхаа тусламжтайгаар тэрхүү нууц цэцэрлэг рүү орох замыг нээнэ. Цэцэрлэг тэр чигээрээ хатаж хагдарсан байгаа болов уу? Мэри цэцэрлэгийг амилуулж чадах болов уу?

Эл бүтээлийг зохиолч, яруу найрагч, орчуулагч Д.Оюунчимэг 2016 онд монгол хэлнээ бүрэн эхээр нь орчуулж олны хүртээл болгожээ.

Энэ өгүүлэлдээ “Нууц цэцэрлэг” зохиолын англи хэлээрх эхийн эхний хоёр бүлгийг монгол орчуулгатай нь харгуулан утгын болоод найруулгын алдааг шүүн гаргахыг зорилоо.

The young **English governess who came to teach her** to read and write disliked her so much that **she gave up her place in three months**, and when other governesses came to try to fill it they always went away in a shorter time than the first one. (Burnett, F.H., 1911:2)

1. **Эцэг эх нь зориуд Англиас авчирсан залуухан хүмүүжүүлэгч хүүхэн гурван сарын дараа ажлаасаа халагдав.** Бусад гэрийн багш нар түүнээс ч богино хугацаанд тооцоо хийхийг шаарджээ. (Д.Оюунчимэг 2016:11)

Эхэд өгүүлснээр гэрийн багш эмэгтэйг Англи улсаас авчраагүй, хэн нэгэн ажлаас нь халаагүй, тооцоо хийхийг шаардаагүй. Харин гэрийн багш нь охины байр байдлыг огт хүлээн зөвшөөрч чадахгүй байсан учир гурван сар ч бололгүй өөрөө явсан байна. Бусад багш нь ч бараг зугтсан гэсэн утгатай байна. Иймд энэ өгүүлбэрийг утгын алдаатай өгүүлбэр гэж үзлээ.

“Мэриг уншиж, бичүүлж сургахаар ирсэн гэрийн багш англи эмэгтэй арга аашаа баран 3 сар ч хүрэлгүй яваад өгчээ. Түүний оронд ирсэн гэрийн багш нар ч төд удалгүй орхин явцгаав” гэсэн хувилбараар орчуулах саналтай байна.

2. One frightfully hot morning, when she was about nine years old, she **awakened feeling very cross**, and she became crosser still when she saw that the servant who stood by her bedside was not her Ayah. (Burnett, F.H., 1911:2)

Тийнхүү өдөр хоногууд үргэлжилсээр Мэри нэг өглөө **сэтгэл санааны аймшигт байдлыг мэдэрсээр сэргэж ирлээ**. Халуун гэж жигтэйхэн байх аж. Охины хуучин асрагч Айягийн оронд огт танихгүй эмэгтэй ирэв.(Д.Оюунчимэг 2016:11)

Энэ өгүүлбэрийн *'awake'* гэсэн үйл үг нь *'сэрэх, сэргэх'* гэсэн утгатай бөгөөд монгол хэлэнд *'сэрж ирэх'* гэж огт ярьдаггүй. Мөн *'feel very cross'* хэлцийг *'сэтгэл санааны аймшигт байдлыг мэдэрсээр'* гэж орчуулахын оронд *'уцаарлангуй'* гэвэл утгын болоод найруулгын хувьд оновчтой болох болов уу.

“Аймшигтай халуун нэгэн өглөө **уцаарлангуй сэрсэн** есөн настай охин орныхоо дэргэд Аяагаас нь огт өөр зарц зогсож буйг хараад улам ихээр уурлав” хэмээн орчуулбал дээр гэж үзлээ.

3. Nothing was done in its regular order and several of the **native servants** seemed missing, **while those whom Mary saw slunk or hurried about with ashy and scared faces.** (Burnett, F.H., 1911:3)

Хуучин ёс журам, **танил зарц** нар нь аль нэг тийш арилсан мэт. **Үл таних зарц** нар ямар нэгэн **юмнаас айх мэт булангаас буланд бөөгнөрөн зогсох нь нэн хачирхалтай.** (Д.Оюунчимэг 2016:11)

Эхэд танил, үл таних зарц нарын тухай, буланд бөөгнөрөн зогсож байгаа, тэр байр байдал нь хачирхалтай байгаа талаар огт дурдаагүй. Орчуулагч эхэд буй *'native'* үгийг *'танил'* гэж орчуулсан нь алдаатай агаад энд нутгийн, өмнө нь ажиллаж байсан энэтхэг зарц нарын тухай өгүүлж байна. *'those whom Mary saw'* гэснийг *'үл таних'*, мөн *'slunk', 'hurried'* гэсэн тэмдэг нэрийг *'айх мэт, буланд бөөгнөрөх'* гэсэн нь эндүү ташаа буужээ. Иймд уг өгүүлбэрийг дараах байдлаар орчуулах саналтай байна.

“Байдал нэг л биш болсон агаад **хуучин** зарц нараас ихэнх нь харагдахгүй, байгаа хэд нь цөм айж, зэвхий даасан царайтай, гэтсэн эсвэл сандарсан байхыг Мэри олж харав.”

4. She always did this when she had a chance to see her, because the Mem Sahib – Mary used to call her that oftener than anything else – was such a tall, slim, pretty person and wore such lovely clothes. (Burnett, F.H., 1911:4)

Мэри ээжтэйгээ маш ховорхон уулздаг учраас түүнийг **бусад зарц нарын адил** Мэмсахиб хэмээн нэрлэнэ. Энэ өндөр гоолиг үзэсгэлэнтэй эмэгтэй охиныхоо **бахархал болдог** билээ. Мэмсахиб цаг ямагт гайхалтай хувцаслана. (Д.Оюунчимэг 2016:11)

Эхэд *'ээжтэйгээ ховорхон уулздаг', 'бусад зарц нарын адил', 'охиныхоо бахархал болдог'* гэж огт гараагүй. Орчуулагч *'харах бүрийдээ ширтэх'* гэхийг *'охиныхоо бахархал болдог'* гэж буулгасан нь тохиромжгүй. Учир нь англи эхэд буй *'эхийгээ харах бүрийдээ ширтдэг'* гэж буй нь хүний гадаад гоо үзэмжид татагдсан санаа болохоос бахархаж буй хэрэг биш гэж үзлээ. Нэмж хэлэхэд, энэтхэг зарц нар *'гэрлэсэн, цагаан арьст язгууртан эмэгтэй'*-г *'the Mem Sahib'* хэмээн хүндэтгэн дууддаг байна.

“Ээжийгээ Мэмсахиб гэж ихэнхдээ дууддаг Мэри түүний өндөр, гуалиг, үзэсгэлэн төгөлдөр, гайхалтай сайхан хувцастай төрхийг харах боломж олдох бүртээ бишрэн хардаг байлаа.” гэж орчуулбал дээр санагдлаа.

5. Before the next day three other servants were dead .... (Burnett, F.H., 1911:5)

Өдөр дунд болоход дахин гурван зарц өөд болжээ. (Д.Оюунчимэг 2016:12)

Эхэд өдөр дунд гэсэн санаа гараагүй. “*Before the next day*” гэдэг нь дараагийн өдөр болохоос өмнө буюу шөнийн 00:00 цагаас өмнөх цагийг заана. Өөрөөр хэлбэл цаг заасан үгийг ташаа орчуулгаас үүдэн утгын зөрөө гарсан байна. Дээрх өгүүлбэрийг дараах байдлаар буулгавал утга нь зөв гарна.

“Шөнө дунд гэхэд дахиад гурван зарц нас барав.”

6. “That pretty, pretty woman! I suppose the child too. I heard there was a child, though no one ever saw her.”

Энэ ямар сайхан хатагтай вэ! Хүүхэд нь мэдээж бас үхсэн биз. Эднийх хүүхэдтэй гэж та сонсож байсан уу, Барни? гэх эрэгтэй хүний дуу гарлаа. (Д.Оюунчимэг 2016:13)

Эхэд буй “*That pretty, pretty woman!*” өгүүлбэрт нас барсан сайхан эмэгтэйн хойноос харамсан халаглаж буй өнгө аясыг илэрхийлж байхад монгол орчуулгад гоо сайхныг нь бахдаж байгаагаар буулган өнгө аясыг өөрчилжээ. Дараагийн өгүүлбэрт “*I heard*” буюу “*би сонссон*” гэсэн хүүрнэх өгүүлбэрийг “*Та сонсож байсан уу?*” гэсэн асуух хэлбэрээр буулгасан нь тодорхой хэмжээнд утгын зөрүүтэй болжээ. Иймд дараах байдлаар орчуулах саналтай байна.

“Хайран сайхан эмэгтэй, хүүхэд нь ч бас өнгөрсөн байх даа. Эднийх хүүхэдтэй байсан гэж би сонсож байсан гэхдээ хэн ч харж байгаагүй.”

7. Mistress Mary, quite contrary

How does your garden grow?

With silver bells, and cockle shells,

And marigolds in a row. (Burnett, F.H., 1911:11)

Чөтгөрийн Зулзага–Мэри,

Чиний цэцэрлэгт юу ургах бол!

Хонх , дун, эмгэн хумс

Харин дотроо мэлхийтэй. (Д.Оюунчимэг 2016:15)

Энэхүү английн бүүвэйн нь шашны болон түүхэн ач холбогдлоороо өөр өөрөөр тайлбарлагддаг бөгөөд утгачлан орчуулах боломжгүй. Шүлэгт дурдагдах Мэри зохиолын гол дүрийн баатрын нэртэй ижил, зөрүүд дураараа зантай учир зохиолч энэ нэрийг өгсөн байх магадлалтай. “Нууц цэцэрлэг” зохиол нь хүүхдэд зориулсан бүтээл тул эл дөрвөн мөртийг аливаа далд утга санаагүй, шууд утгаар нь оруулсан гэж үзвэл эхний мөрийн “*Mistress Mary, quite contrary*” гэдгийг орчуулагч “*Чөтгөрийн Зулзага*” гэж буулгасан нь адтай, сэргэлэн эсвэл сөрөг үнэлэмжтэй ойлгогдож байна. Зохиолын баатар Мэри бол зөрүүд, дураараа, захирангүй охин болохоос адтай сэргэлэн, хорон муу санаатай хүүхэд огт биш тул “*Чөтгөрийн Зулзага*” гэж орчуулах нь уншигчдад эргэлзээ төрүүлэхээр байна.

Гурав дахь мөрийн “bells”, “shell” гэсэн үгийг орчуулагч “хонх”, “дун” гэж орчуулжээ. Эдгээр үгс нь хоорондоо харилцан хамааралгүй агаад цэцэрлэгт цэцэгс байхаас хонхнууд байх боломжгүй. Түүнчлэн “shell” нь “дун” бус “хясаа” юм. Харин “silver bells”, “cockle shell” –ийг чөлөөт бус холбоо үг гэж үзэж хамтад нь цахим хайлтын системээс үзвэл аль аль нь цэцгийн нэр байна. Зургаар хайсан илэрцэд “silver bells” нь цагаан өнгийн хонх шиг цэцэгтэй модлог ургамал, “cockle shell” нь мөн адил хонх шиг хэлбэртэй, нил ягаан өнгийн цэцэгт ургамал байгаа бөгөөд нэгэнтээ цэцэрлэгийн тухай өгүүлж буй дөрвөн мөрт тул уншигчдад ойлгомжтой байх үүднээс цагаан, нил ягаан өнгийн хонхон цэцэгс гэж орчуулах саналтай байна.

Сүүлийн мөрөнд ‘Marigold’-ыг “Бяцхан хумсхан” гэсэн бөгөөд “Эмгэн хумс” гэж ойлгон орчуулсан гэж үзвэл ургамлыг амьтан болгосон болж таарна. (эмгэн хумс-амьтан <https://www.mongoltoli.mn>) Орчуулгад буй “Мэлхий” нь хаанаас гарч ирсэн нь тодорхойгүй бөгөөд хонх, дун, эмгэн хумс дотор мэлхий орсон байх боломжгүй юм.

“Мэри авхай минь
Цагаан, нил ягаан хонхон цэцэгс
Хумсхан цэцэгс зэрэгцэнхэн
Танай цэцэрлэгт ургаа юу даа?”

8. ....and her mother had been a great beauty who cared only to go to parties and amuse herself with gay people. (Burnett, F.H.,1911:1)

Харин эх нь нөхөр охин хоёроосоо эрс өөр, эрүүл мэнд, гоо үзэсгэлэнгээрээ олны дунд алдартай нэгэн байжээ.

Хэрэв сонирхолтой хөгжилтэй хүмүүсийн хүрээлэлд байдаггүй сэн бол Энэтхэгт нэг ч өдөр тэсэж чадахгүй сэн гэж тэр хааяа хэлнэ. (Д.Оюунчимэг 2016:10)

Энэ өгүүлбэрийг монгол хэлнээ найруулгын хувьд өөрчлөх саналтай байна.

“...эх нь гоо үзэсгэлэн төгөлдөр эмэгтэй байсан бөгөөд гагцхүү үдэшлэгт явж, хөгжилтэй хүмүүстэй хамт цагаа өнгөрөөхийг боддог нэгэн байв.”

9. She had a little thin face and a little thin body, thin light hair and a sour expression. (Burnett, F.H.,1911:1)

Арав гаруй насны, **хорсол тодорсон туранхай нүүртэй, шаргал арьстай** тийм охиныг Мисселтуэйтэд хэн ч өмнө нь хараагүй байв. (Д.Оюунчимэг 2016:10)

Энэ өгүүлбэрийн хувьд “шаргал арьстай” гэсэн дүрслэлийг нэмсэн, “a little thin body”, “thin light hair” зэргийг орчуулаагүй орхигдуулсан, “a little thin face”-ыг “туранхай нүүртэй”, “sour expression”-ыг “хорсол тодорсон” гэж буулгасан нь үг оноолтын хувьд учир дутагдалтай тааруухан болсон гэж үзэж дараах байдлаар өөрчлөв.

“Тэрбээр жижигхэн шөвгөр нүүртэй, **шингэвтэр цайвар үстэй, туниа муутай, ууртай байрын** охин байв.” гэж орчуулах саналтай байна.

10. She is such a plain child, Mrs.Crawford said pityingly afterward. "And her mother was such a pretty creature. (Burnett, F.H.,1911:13)

Ээж нь тийм үзэсгэлэнтэй сайхан бүсгүй байсан ч энэ охин **ердөө л тэнэг амьтан** юм. (Д.Оюунчимэг 2016:16)

Энэ өгүүлбэрийн хувьд “*She is such a plain child*” гэдгийг “*тэнэг амьтан*” гэж буулгажээ. “*Plain*” гэдэг нь “*not beautiful or attractive*” буюу “*үзэсгэлэнтэй бус, энгийн*” гэсэн утгатай. Харин орчуулгад ээж нь үзэсгэлэнтэй байхад хүүхэд нь тэнэг байна гэсэн санаа гарч байна. Өөрөөр хэлбэл, үзэсгэлэнтэй хүн ухаантай, царай муутай бол тэнэг болж таарлаа. Монгол хэлнээ “Царайны сайхнаар цай сүлэхгүй” гэсэн хэлц байдгаас үзвэл манайд лав царай, ухаан хоёрыг холбон тайлбарладаг ёс байхгүй. Үг буруу сонгосон энэ алдаа нь хүүхдийн зохиолд гарч байгаа гэдэг утгаараа буруу үлгэр дууриал үзүүлэх тул анхаарууштай.

“Яасан ч царай муутай хүүхэд вэ дээ. Гэтэл эх нь ямар сайхан амьтан байлаа.” хэмээн хатагтай Крофорд харамсангүй өнгөөр хэлэв.

Дүгнэлт

“Нууц цэцэрлэг” зохиолын монгол орчуулга нь утга зүйн хийгээд найруулга зүйн талаасаа зарим талаараа оновчтой бус байгаа нь эхний хоёр бүлэгт хийсэн ажиглалтаас түүвэрлэн авсан цөөн жишээнээс тодорхой харагдаж байна. Үг, өгүүлбэр, утга санаа нэмсэн, орчуулахад бэрхтэй санааг орхисон, үг оноолт оновчгүй болсон зэргээс үүдэн орчуулгын бүтээл эх зохиолоосоо зөрүүтэй болжээ. Мөн эх нь гол төлөв нийлмэл өгүүлбэрээс бүтсэн байхад монгол орчуулга дан өгүүлбэрээр илэрхийлсэн байгаа нь уншигчдад хялбар болгохыг зорьсон байх талтай. Харамсалтай нь эхийн хэл найруулга монгол хэлнээ сайн бууж чадаагүй байна. Эдгээрээс дүгнэвэл “Нууц цэцэрлэг” зохиолыг чөлөөт орчуулгын аргаар хийсэн нь тодорхой харагдаж байгаа бөгөөд эх зохиолын өнгө аяс, уран яруу илэрхийлэл, амт шимт нь орчуулгын бүтээлд дутагдалтай байгаа нь зарим талаар ажиглагдлаа.

SUMMARY

This paper deals with some semantic and stylistic errors in the Mongolian translation of a children’s classic “Secret Garden” by Frances Hodgson Burnett and offers other version of translations to each. By comparing it, translation errors are caused by misunderstanding of the translation content of the ST, by not rendering the meaning of the ST accurately, by factual mistakes, terminological and stylistic flaws, and by different kinds of interferences between St and TT.

НОМ ЗҮЙ

1. Nida, E., and Taber, C., (1969) “The Theory and Practice of Translation” Leiden: E.J.Brill
2. Д.Дашдаваа (2010) “Орчуулгын найруулга зүйн үндэс, бүтэц-утга зүйн үндэс”, Улаанбаатар
3. Д.Оюунчимэг (2016) “Нууц цэцэрлэг”, Улаанбаатар
4. Burnett, F. H (1911) “The Secret Garden”, Нью-Йорк
<http://www.read.gov/books/pageturner/2002juv21580/#page/24/mode/2up>
<https://www.britannica.com/plant/silver-bells>
<http://www.bolor-toli.com/>
<https://en.oxforddictionaries.com/>